

ET PAR KOMMENTARER TIL TEMANUMMERET OM SEKSUALITET

Preben Hertoft

Det var et interessant nummer, som *Psyke & Logos* udsendte med temaet seksualitet. Jeg har et par bemærkninger til enkelte af artiklerne.

I Ole Andkjær Olsens artikel »Køn og seksualitet« berører han bl.a. problemet om, hvad der determinerer kønsidentiteten. Han henviser til John Money's forskning og – i en fodnote – bl.a. til min lærebog *Klinisk Sexologi*, 1. udgave 1976. Med disse kilder anfører han, at »barnet udvikler en kønsidentitet svarende til det køn, som tildeles ved fødslen, uanset om dette er i overensstemmelse med det biologiske køn eller ej«. Dette synspunkt har Money, som bekendt, forfægtet og jeg har ganske rigtigt citeret det i 1976. Men i de senere udgaver af min bog, både i 1980 og især i 1987, nævner jeg, at senere forskningsresultater tyder på, at også biologiske faktorer har betydning for udvikling af kønsidentiteten. Jeg refererer delt til de iagttagelser, man har gjort ved visse medfødte defekter i androgen-stofskiftet, især 5-alfa-reduktase-mangel og 17-beta-hydroxysteroid-dehydrogenase-mangel, idet drenge med disse medfødte lidelser fødes med feminint udseende genitalier, sædvanligvis vokser op som piger, men omkring puberteten udvikler mandlig kønsidentitet. I 1976 refererede jeg også det mest frapperende tilfælde, som Money har bygget sin hypotese på, nemlig hans berømte énæggede drengetvillinger, hvoraf den ene som spæd mistede sin penis i tilslutning til omskæring. Denne tvilling fik omkring 8 måneders alderen omdannet sine ydre genitalier til kvindeligt formede og det planlagdes, at der senere skulle foretages en omstemning med kvindelige kønshormoner og evt. yderligere kirurgiske indgreb. I nogle år så det ud til, at »hun« udviklede sig som andre piger i hendes omgivelser, mens broderen udviklede sig som andre drenge. Bl.a. ved en konference i København i 1972 fremviste Money billeder af de to tvillinger, hvoraf i hvert fald kønsrolleforskellene tydeligt fremgik¹. Men senere blev der mere stille om tvillingerne. Det forløb, at det alligevel ikke gik helt sådan, som Money forventede. Allerede inden 2. udgaven af min bog kontaktede jeg Money for at spørge ham om, hvordan det gik, men fik et henholdende svar. Og i 1982 anfægtede Diamond² Forløbet i en artikel i *Archives of Sexual Behavior*, fortsat uden at Money på tilfredsstillende vis imødegik Diamond's indvendinger. Money's begrundelse var bl.a. diskretionshensyn, at han ikke ville forstyrre

tvillingernes udvikling gennem fortsat offentlig omtale. I en af sine seneste, meget omfattende bøger fra 1986, hvori Money redegør for så at sige hele sin imponerende forskningsindsats, omtaler han kun tvillingernes forløb i en fodnote, idet han skriver: »The twins have been lost to follow-up as a sequel to the invasion of their privacy by an unscrupulous television team from the BBC«³.

Jeg har stor respekt for Money's pionerindsats, ikke mindst på det psyko-hormonelle område, og han har sandsynligvis fortsat ret i at tillægge de psykosociale faktorer meget væsentlig betydning for udviklingen af såvel kønsrolle som kønsidentitet. Men det er næppe berettiget at frakende biologiske faktorer indflydelse på udviklingen af kønsidentitet.

I samme temanummer anmelder Ingrid Leth en bog om pædofili: »Forbrydelse uden offer«. Den bryder hun sig ikke om, og det skal jeg naturligvis ikke anfægte. Jeg har også forståelse for, at emnet pædofili næsten altid vækker en række emotioner. Jeg finder imidlertid hendes omtale af min person urimelig. Hun nævner, at jeg har bidraget til ovennævnte bog med et indledningskapitel, oprindeligt bragt som en kronik i Politiken. Hun mener, at jeg taler imod »bedre vidende«, når jeg anfører, at vi ikke kender årsagerne til pædofil indstilling. Hun anfører, at »vi (har) dog en del bud på antagelser om årsagssammenhænge« og det kan hun muligvis have ret i. Jeg finder dog ikke hendes argumentation særlig overbevisende og jeg vil fortsat hævde, at vi ikke ved, hvorfor nogle mennesker bliver pædofile. At gætte på årsagssammenhænge er jo ikke det samme som viden. Så jeg synes ikke, jeg taler imod bedre vidende og hvorfor skulle jeg da også det? Endnu mere uærlig må jeg imidlertid fremstå, når Ingrid Leth skriver: »Preben Hertoft har en udokumenteret oplysning om, at det ikke drejer sig om forsømte børn«, idet hun henviser til de drenge omkring puberteten, der indlader sig med pædofile. Og hun tilføjer, at hun ikke selv har kendskab til sådan dokumentation. Der er, som nævnt, tale om en kronik, ganske rigtigt uden litteraturhenvisninger. Men var Ingrid Leth mere interesseret i dokumentation, kunne hun have slået op i Klinisk Sexologi, både udgaven 1980 og udgaven 1987, hvor jeg har skrevet langt mere udførligt om pædofili, end hvad der var muligt i en kronik. Og med den nødvendige dokumentation. Jeg skal da gerne, også i denne sammenhæng, henvise til, hvad jeg bl.a. bygger på, nemlig Parker Rossman's bog fra 1976⁴. Og Rossman stemmer overens med mange andre, der har beskæftiget sig med pædofili. Man kan naturligvis altid diskutere sådanne kilders lødighed og uhildethed. Og det vil jeg til enhver tid være villig til, jeg har ingen fastlåste meninger hverken omkring de pædofile eller omkring de, overvejende drenge, de indlader sig med.

Ingrid Leth slutter sin anmeldelse med at udtrykke sin »medlidenhed« med »børnelokkerne«. Det er de sikkert taknemmelige for. Mit ærinde har været et andet, nemlig at give nogle informationer om en gruppe mennesker, der ofte misforstås og lægges for had på et usagligt grundlag.

Den tredje og sidste artikel, som jeg kort vil kommentere, er Talli Ungar Andersens »Vaginisme – en seksuel forstyrrelse hos kvinder«. Jeg kan tilslutte mig de fleste af Talli Ungar Andersens holdninger, de forekommer heller ikke en psykiater fremmede. Og psykiatere ved naturligvis også, at »irrationelle fantasier og angst (ikke) kan fjernes ved hjælp af rationelle argumenter«. Men i sin beskrivelse af den såkaldte »dilationsbehandling«, side 164-165, kunne man få det indtryk, at nogle psykiatere, bl.a. jeg selv, idet der refereres til min lærebog, udelukkende behandler disse patienter gennem adfærdsterapeutiske metoder og uden at have nogen forståelse for de til grund liggende psykodynamiske faktorer. Sådan forholder det sig imidlertid ikke, hvis man ellers læser min bogs kapitel 4 som helhed. Til allersidst i artiklen mener Talli Ungar Andersen, at den gængse lægelige behandling af vaginisme »i temmelig høj grad« er styret af »lægevidenskabens behandling af gynækologiske lidelser« og hun fortsætter: »Den traditionelle lægelige behandling af vaginisme, som jeg har omtalt, forekommer mig at være et godt eksempel på dette: dilationsbehandling sigter på at skaffe plads til penis og gøre forplantningsfunktionerne mulige, mens kvindens seksuelle lyst og dens plads som et integreret led i hendes psykiske liv lades ude af betragtning«. Hvorvidt denne fremstilling er fair skal jeg lade være usagt. Blot anføre, at den ikke dækker den fremgangsmåde og de synspunkter, som ligger til grund for behandlingen af vaginisme, således som den foretages bl.a. på Rigshospitalets sexologiske klinik. Tværtimod kan jeg i det store og hele tilslutte mig den »psykoanalytisk inspirerede model«, som Talli Ungar Andersen beskriver side 165-167. Det troede jeg i øvrigt, Talli vidste ud fra diskussioner med en af klinikens terapeuter.

I artiklen kritiserer Tallu Ungar Andersen (note 5) brugen af termen »penetration«. Dette udtryk har også altid generet mig og jeg er enig med hende i, at det var heldigt, om vi kunne finde en anden terminologi. Om ordet »indtrængen«, som Talli Ungar Andersen foreslår, er så meget bedre, er imidlertid et spørgsmål.

Min begrundelse for disse kommentarer har bl.a. været, at jeg håber på en frugtbar dialog mellem psykologer og psykiatere omkring sexologiske emner, som begge faggrupper har en naturlig interesse for. Derimod ser jeg nødig, at sexologien benyttes til at grave grøfter mellem vore to faggrupper, det kan hverken sexologien eller vore vore fag være tjent med.

REFERENCER

1. MONEY, J. (1972): Identification and Complementation in the Differentiation of Gender Identity. *Dan.Med.Bull.* 19: 265-268.
2. DIAMOND, M. (1982): Sexual Identity. Monozygotic Twins in Discordant Sex Roles and a BBC Follow-up. *Arch.Sex.Beh.* 11: 181-186.
3. MONEY, J. (1986): *Venuses Pensuses. Sexology, Sexosophy and Exigency Theory*. New York: Prometheus Books.
4. ROSSMAN, P. (1976): *Sexial Experience between Men and Boys*. New York: Association Press.